Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області
13.08.2026**

м. Полтава, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 13.08.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області (далі – відділення, установа, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гринько Марина Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Місцезнаходження: вулиця Шевченка, 4-а, м. Миргород, Миргородський район, Полтавська область, 37600.

Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання є структурним підрозділом Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради.

Директор Територіального центру – Курдюмова Людмила Борисівна.

Відповідно до Положення про відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради, затвердженого наказом директора Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області від 03.03.2023 № 91, до відділення стаціонарного догляду на постійне або тимчасове проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються одинокі громадяни похилого віку, особи з інвалідністю (які досягли 18-річного віку), особи з невиліковними хворобами, хворобами, що потребують тривалого лікування (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше як на чотири місяці), які за станом здоров’я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду, соціального обслуговування, медичної допомоги і яким згідно з висновком про ста здоров’я не протипоказане перебування у відділенні стаціонарного догляду.

Відділення розраховане на проживання 25 осіб. У день відвідування в установі перебувало 23 особи (12 жінок, 11 чоловіків), у тому числі 10 осіб з інвалідністю та 2 внутрішньо переміщені особи.

Штатна чисельність працівників відділення становить 11,75 працівників, з яких 8 – молодшого медичного персоналу.

У відділенні організовано раціональне чотириразове харчування (фото 6), у тому числі дієтичне, відповідно до Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №324, з урахуванням фізіологічних потреб організму в основних харчових речовинах та енергії залежно від вікових і статевих особливостей. Під час інтерв'ювання скарг на якість харчування не надходило.

Територія закладу огороджена та доглянута, обладнана місцями відпочинку – лавками та альтанкою (фото 1,2).

У відділенні розміщено на стендах інформацію про права підопічних, а також номери телефонів і адреси та графіки прийому посадових осіб, номери «гарячих» ліній, зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до якого вони можуть звернутися у разі їх порушення (фото 3-5).

Підопічні забезпечені м'яким інвентарем, засобами догляду та гігієни, технічними засобами реабілітації.

Усі підопічні мають укладені декларації з лікарем сімейної медицини НКП «Миргородська лікарня інтенсивного лікування» Миргородської міської ради. Забезпечено проведення щорічних медичних оглядів підопічних.

Підопічні користуються власними речами та мають можливість витрачати 25% із соціальних виплат та пенсій на власні потреби.

Група НПМ конфіденційно поспілкувалась з мешканцями відділення. Скарг на неналежне поводження з боку персоналу та на умови проживання від підопічних не надходило.

У спальних кімнатах дотримані норми житлової площі. Наявні функціональні ліжка (фото 7).

Під час відвідування перевірено формування, ведення та зберігання особових справ підопічних.

У 2026 році померло 4 підопічних. Відповідна документація оформлена належним чином.

Закладом укладено договір про медичне обслуговування підопічних з КНП «Миргородський міський Центр первинної медико-санітарної допомоги».

Відповідно до затверджених посадових інструкцій, до функціональних обов'язків медичного персоналу включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 01.05.2024, за результатами якого виявлено порушення прав підопічних:

на доступність;

на охорону здоров'я та медичну допомогу (відсутні приймально-карантинне відділення та ізолятор, неналежне ведення медичних карток підопічних («Історія хвороби»));

на життя (відсутність захисних споруд)

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації **Миргородській міській раді:**

розглянути можливість виділення додаткового фінансування Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради з метою усунення недоліків, викладених у звіті для проведення ремонтних робіт у відділенні стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання;

забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних.

Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради:

вжити заходів щодо оперативного реагування захисту підопічних та персоналу на випадок надзвичайної ситуації в умовах воєнного стану;

усунути наявні порушення ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» та ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

забезпечити функціонування приймально-карантинного відділення та ізолятора;

забезпечити належне ведення медичної документації відповідно до форм, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 №110.

З моменту попереднього відвідування перелічені рекомендації виконані частково, а саме: забезпечено належне ведення медичної документації відповідно до форм, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 №110.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку.

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття), які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому

підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Використання під час сигналу «Повітряна тривога» «Правила двох стін» неможливе, оскільки більшість підопічних лежачі, а ліжка знаходяться впритул до вікон.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу.

2. У відділенні відсутня приймально-карантинна кімната, до якої необхідно поміщати підопічних при влаштуванні на термін 14 днів для подальшого спостереження і забезпечення інфекційного контролю, а також для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями.

Крім того, відсутність умов для своєчасної ізоляції осіб, хворих на інфекційні захворювання, з метою попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу порушують вимоги Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування.

3. Житлові кімнати не обладнано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

4. Під час відвідування відділення та аналізу внутрішньої документації членами моніторингової групи НПМ встановлено надання підопічним медичної допомоги та здійснення медичних маніпуляцій працівниками відділення – молодшим медичним персоналом: проведення ін'єкцій, здійснення контролю та допомоги підопічним у прийомі лікарських засобів, а також зберігання на медичному посту розчинів, призначених для ін'єкцій. При цьому, відділення не має ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Зазначене не відповідає вимогам пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», відповідно до якого господарська діяльність з медичної практики підлягає ліцензуванню.

5. У відділенні наявна штатна посада сестра медична, медичний пункт видачі ліків (фото).

Однак, медичний пункт знаходиться у відкритому доступі для підопічних та залишається без нагляду (фото 8,9), що становить загрозу життю та здоров'ю підопічних.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

6. Будівля, у якій розміщено відділення 1960 року побудови, житлові кімнати прохідні, підопічним не створено універсальний простір для їх комфортного проживання.

Приміщення відділення не в повній мірі пристосовано до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що є порушенням вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН В.2.2-40:2018), а саме: відсутнє маркування, що знаходяться на шляхах руху підопічних; кімнати та приміщення загального користування Відділення не в повному обсязі пристосовані для осіб з обмеженими можливостями, у тому числі, які мають вади зору та/або слуху (відсутні покажчики шрифтом Брайля, світлові сигнали тощо); коридори не обладнані поручнями для зручності пересування, місця для пересування на кріслі колісному недостатньо.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

7. Групі НМП не було надано підтверджень щодо відповідності води, яка використовується у відділенні, вимогам, установленим до води питної, а саме протоколи лабораторних досліджень питної води, що використовується у виробництві харчових продуктів. Зазначене може свідчити про порушення пункту 4 частини першої статті 47 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

8. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування у відділенні зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 37,49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Порушення правил товарного сусідства в холодильнику може призвести до перехресного забруднення, що збільшує ризик харчових отруєнь підопічних (фото 10,11).

9. Групою НПМ встановлено, що у порушення вимог статті 18 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» адміністрацією закладу не забезпечено проведення комплексу профілактичних заходів, спрямованих на запобігання появі та поширенню гризунів у приміщеннях закладу. Зокрема, на момент проведення моніторингового візиту відсутній укладений договір на надання послуг з проведення дератизаційних заходів.

Такі обставини свідчать про неналежне забезпечення адміністрацією закладу санітарно-гігієнічних умов функціонування закладу та недотримання вимог законодавства щодо створення безпечних умов перебування осіб, які отримують соціальні послуги.

Порушення права на повагу до приватного життя

10. У житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних

гігієнічних процедур, що є порушенням пункту 34 розділу ІІІ Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання, пункту 2 Розділу 8 наказу Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 «Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності» (фото 7).

Інші порушення.

11. Встановлено, що працівник відділення, який працює на посаді кухаря та здійснює діяльність, пов’язану з приготуванням і видачею харчових продуктів, не пройшов обов’язковий медичний огляд у встановленому законодавством порядку, що не відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок», наказу Міністерства охорони здоров’я України від 08.09.2025 № 1393 «Про організацію та проведення обов’язкових медичних оглядів працівників певних категорій», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.10.2025 за № 1551/44957.

12. У особових справах підопічних містяться особисті заяви підопічних, що адресовані начальнику Головного управління Пенсійного фонду України, однак на офіційному бланку Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області, що не відповідає вимогам загального діловодства та Закону України «Про звернення громадян».

Під час перевірки особових справ підопічних встановлено, що в них містяться особисті письмові заяви підопічних, адресовані начальнику Головного управління Пенсійного фонду України в Полтавській області, які оформлені на офіційних бланках Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області.

Зазначене не відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про звернення громадян», відповідно до якої звернення громадянина подається ним як особисте звернення із зазначенням відомостей про заявника, суті питання, прохання чи вимоги та підпису заявника.

Крім того, відповідно до пункту 19 Типової інструкції з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55, бланки використовуються для оформлення організаційно-розпорядчих документів установи.

Таким чином, Територіальним центром допущено неналежне оформлення особистих звернень підопічних, оскільки заяви, авторами яких є підопічні як фізичні особи, оформлено на офіційному бланку Територіального центру, що

може створювати враження, що відповідні документи складені та подані від імені установи, а не особисто громадянами.

12. У відділенні ведеться Журнал травматизму серед підопічних.

Водночас, всупереч вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186, у відділенні не забезпечено ведення Журналу обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень та оформлення форми первинної облікової документації № 511/о «Довідка № _ про фіксацію тілесних ушкоджень» у випадках виявлення у підопічних будь-яких тілесних ушкоджень, незалежно від характеру їх походження.

Таким чином, наявність Журналу травматизму серед підопічних не забезпечує виконання встановленого нормативними вимогами порядку фіксації та обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень.

ІІІ. Рекомендації

1. Миргородській міській раді:

розглянути можливість виділення додаткового фінансування Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради з метою усунення недоліків, викладених у звіті для проведення ремонтних робіт у відділенні стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання;

забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних;

розглянути можливість виділення нового приміщення для облаштування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради Полтавської області;

розглянути можливість створення на території установи фортифікаційних споруд як найпростіших укриттів, у тому числі, що здійснюється без процесу будівництва шляхом зведення тимчасових споруд з бетонних та залізобетонних будівельних конструкцій з урахуванням норм та вимог, встановлених Кодексом цивільного захисту України, наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зі змінами), Державних будівельних норм України ДБН В.2.2.5-97 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони».

2. Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Миргородської міської ради:

вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, виявлених під час відвідування, та їх недопущення у подальшій діяльності;

усунути наявні порушення ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і

споруд» та ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

забезпечити функціонування приймально-карантинного відділення та ізолятора;

забезпечити підопічних питною водою належної якості з оформленням відповідного сертифікату;

вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або припинити практику проведення будь-яких медичних маніпуляцій та ін'єкцій молодшим медичним персоналом;

обладнати житлові кімнати відділення кнопками виклику персоналу;

оснастити всі житлові кімнати, у яких проживає більше, ніж одна особа, ширмами;

забезпечити дотримання правил зберігання лікарських засобів в спеціально обладнаному приміщенні;

забезпечити своєчасне проходження працівниками відділення обов’язкового медичного огляду;

забезпечити дотримання правил товарного сусідства під час зберігання продуктів харчування та запровадити їх обов’язкове маркування;

забезпечити належне подання заяв підопічних до державних органів, органів місцевого самоврядування, установ, організацій;

укласти договір на надання послуг з проведення дератизаційних заходів;

забезпечити ведення Журналу обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень та оформлення форми первинної облікової документації № 511/о «Довідка № _ про фіксацію тілесних ушкоджень» у випадках виявлення у підопічних будь-яких тілесних ушкоджень, незалежно від характеру їх походження.

Додатки: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини **Лариса Кармазін-Денисенко**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

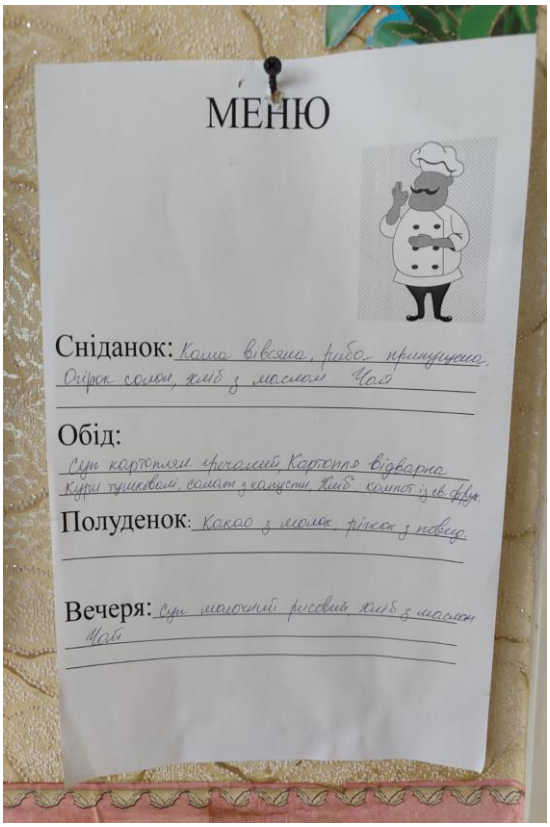

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

